

1. ΑΠΟΤΡΕΠΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 07/06/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 07/06/2022

Σελίδα: 10

Αποτρέποντας τον πόλεμο: η εσωτερική παράμετρος

Η απειλή απώλειας της εδαφικής ακεραιότητας για μια χώρα δεν σημαίνει αυτόματα τη δημιουργία ενόπλων δυνάμεων έτοιμων να την εξαλείψουν. Εσωτερικοί λόγοι μπορεί να εμποδίσουν τη μετατροπή διαθέσιμων εθνικών πόρων, οικονομικών και ανθρώπινων, σε επαρκείς ένοπλες δυνάμεις. Για παράδειγμα «βραχείας θητείας στρατοί εφέδρων... συχνά χάνουν τους στρατιώτες τους στην πολιτική ζωή πριν [οι έφεδροι] κάνουν κτήμα τους όλες τις απαραίτητες λειτουργίες. Και όμως πολιτικές... συνθήκες συχνά επιβάλλουν βραχείας θητείας συστήματα εφέδρων» (Stephen Biddle, *Military Power - Explaining Victory and Defeat in Modern Battle*, Princeton University Press, 2006).

Σε αυτή την κατάσταση βρίσκονται αυτή τη στιγμή δύο χώρες με τις πλέον οξείες απειλές στην εδαφική τους ακεραιότητα παγκοσμίως, η Ταϊβάν και η Ελλάδα, αναφορικά με τον χρόνο της θητείας των εφέδρων τους όσο και τον εξοπλισμό τους και την απαιτητικότητα της εκπαίδευσής τους. Ποια είναι η κοινή πολιτική συνθήκη που χρεώνεται αυτή την αδυναμία μετατροπής διαθέσιμων οικονομικών και ανθρώπινων πόρων σε μια συνολικά αποτρεπτική, στρατιωτική ισχύ; Είναι η επίπτωση της μετάβασης, από τον πολιτειακό αυταρχισμό στο δημοκρατικό πολίτευμα, στο αξιόμαχο των

ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΜΑΡΑ

News analysis

εφέδρων. Αντίθετα χώρες όπως το Ισραήλ και η Φινλανδία που δεν γνώρισαν αυτή τη μετάβαση, λόγω της αδιάλειπτης δημοκρατικής τους λειτουργίας, δεν δίστασαν να καταστήσουν τους εφέδρους πυλώνες της στρατιωτικής τους αποτροπής (για να μπορέσει ο αναγνώστης να αποκομίσει μια διαφωτιστική εικόνα της σύγχρονης εκπαίδευσης εφέδρων προτείνεται το σχετικό ενημερωτικό βίντεο των ενόπλων δυνάμεων της Φινλανδίας που εντοπίζεται στο YouTube με τις λέξεις conscript Finnish Defence Forces).

Μεταπολιτευτικά, και η Ταϊβάν και η Ελλάδα μείωσαν τη θητεία όσο και την απαιτητικότητα της εκπαίδευσης που συντελείται κατά τη διάρκεια της, επειδή ακριβώς ο πολιτειακός αυταρχισμός που βίωσαν πραγματοποιούνταν και μέσα από τη θητεία των στρατεύσιμων. Επέλεξαν δε μοντέλα στρατιωτικής αποτροπής που βασιζόνταν κυρίως στο ναυτικό και την

αεροπορία, στα δύο όπλα δηλαδή που βασίζονται σε μόνιμους επαγγελματίες. Συνάμα, πρωτόδοξαν εξοπλιστικές επιλογές από τις ΗΠΑ στην περίπτωση της Ταϊβάν, από τις ΗΠΑ και Γαλλία κυρίως στην περίπτωση της Ελλάδας, που ενίσχυσαν, κατά την αντίληψη των πολιτικών τους ηγεσιών, την πιθανότητα παρέμβασης μεγάλων δυνάμεων για την αποσόβηση απειλών της εδαφικής τους κυριαρχίας, από την Κίνα και την Τουρκία αντίστοιχα.

Το άτυπο αυτό δόγμα εθνικής ασφαλείας εξέπνευσε με την άνοδο και παραμονή στην εξουσία ηγεσιών στην Κίνα και την Τουρκία, των προέδρων Σι και Ερντογάν, που βασιζόνταν, για την εσωτερική τους νομιμοποίηση και μακροπρόθευση στην εξουσία, στην διααμφισβήτητη επιβολή της περιφερειακής τους ηγεμονίας. Για την Ταϊβάν αυτό σημαίνει επικείμενη απειλή για το σύνολο της εδαφικής της κυριαρχίας, για την Ελλάδα απειλή μέρους της εδαφικής της κυριαρχίας, ιδίως στο Νοτιοανατολικό Αιγαίο.

Όπως ανέδειξε και η αντιπαράθεση σχετικά με την ανταλλαγή των σοβιετικών τεθωρακισμένων οχημάτων μάχης BMP1 με τα γερμανικής κατασκευής Marder, η παρακμή της θητείας στις ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις έχει συμβάλει στην εξοπλιστική και επιχειρησιακή στασιμότητα συνολικότερα του κατεξοχόν σώματος που βασίζεται στον έφεδρο, τον Στρατό Ξηράς. Είναι

αποκαλυπτικό ότι το βασικό μέσο μεταφοράς στο πεδίο της μάχης του ελληνικού πεζικού, το αμερικανικό M113, έχει απαξιωθεί ήδη από τον πόλεμο του Γιομ Κιπούρ το 1973 που ανέδειξε την τρωτότητα των τεθωρακισμένων οχημάτων μεταφοράς προσωπικού σε σύγχρονους αντιαερομαχικούς πυραύλους και έτσι συνετέλεσε, για τις ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ, στην εισαγωγή του σύγχρονου τεθωρακισμένου οχήματος Bradley (βλ., Brent L. Sterling, *Other people's wars: the US military and the challenge of learning from other people's conflicts*, Georgetown University Press, 2021). Ουσιαστικά το Leopard, το κύριο άρμα του Ελληνικού Στρατού, με την απόκτηση των Marder για πρώτη φορά αποκτά επαρκή συνοδεία μηχανοκίνητου πεζικού. Αρα, για πρώτη φορά, εδώ και δεκαετίες, και αυτό πρέπει να πιστωθεί στην κυβέρνηση μετά βράϊων και κλάδων, ο Ελληνικός Στρατός, επαγγελματιών και εφέδρων, θέτει τις εξοπλιστικές βάσεις για επαρκείς, από κοινού επιχειρήσεις τεθωρακισμένων και μηχανοκίνητου πεζικού, προαπαιτούμενο οποιουδήποτε σύγχρονου στρατού ήδη από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ο σωρευτικά επί δεκαετίες ανεπαρκής εξοπλισμός συνδυαστικά με την ανεπαρκή εκπαίδευση των εφέδρων, και παρότι η ριζική αναβάθμισή της είναι εφικτή εντός και της παρούσης δωδεκάμηνης θητείας, σημαίνει ότι

1. ΑΠΟΤΡΕΠΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 07/06/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 07/06/2022

Σελίδα: 11

ο Ελληνικός Στρατός θα δυσκολευόταν, υπό τις παρούσες συνθήκες, να αναλάβει σύνθετες και δυναμικές επιθετικές επιχειρήσεις. Να απειλήσει δηλαδή την τουρκική εδαφική κυριαρχία όπως η Τουρκία απειλεί την ελληνική εδαφική κυριαρχία, να απειλήσει την Αδριανούπολη όπως οι τουρκικές Ενοπλες Δυνάμεις απειλούν το Καστελλόριζο. Και όμως όταν μιλούμε για εδαφική κατάκτηση, ό,τι δεν απειλείται, δεν αποτρέπεται. Αυτή είναι η πολιτικο-στρατιωτική πραγματικότητα που έχει διαμορφώσει η σημερινή τουρκική ηγεσία για την Ελλάδα.

Συμπερασματικά, όταν μιλούμε για τη στρατιωτική αποτροπή δεν μπορούμε παρά να εξετάσουμε την εσωτερική παράμετρο που, σε μια χώρα σαν τη δική μας, επιτρέπει ή εμποδίζει τη μετατροπή διαθέσιμων πόρων σε συνολικά επαρκείς ένοπλες δυνάμεις. Να εξετάσουμε δηλαδή τις πολιτικές προϋποθέσεις που θα επιτρέψουν στη χώρα μας να ολοκληρώσει το σημαντικό έργο που ήδη έχει γίνει ούτως ώστε να αποκτηθεί η συνολική δύναμη στρατιωτικής αποτροπής που απαιτεί η σημερινή άκρως μιλιταριστική ηγεσία της Τουρκίας.

Ο Αντώνης Καμάρας είναι ερευνητικός συνεργάτης του
ΕΛΙΑΜΕΠ